

Нашақорлықтың,
алдын алу

Х а т т а м а

Мектеп оқушыларының, жалпы жасоспірімдер арасында нашақорлықтың алдын алу жиналысы болып етті.

Откен жері: акт залы

Откен уақыты: 2023 жыл

Катысқан 8-11 сынып оқушылары.

Барлығы оқушы: 33

Катысқан мұғалімдер: 7

Күн тәртібінде:

1. Жасөспірімдер арасында нашақорлықтың алдын алу

Тындалды: Уваисов А- мектеп инспекторы

Казакстанда салауатты өмір салтына қол жеткізуде, денсаулыкты сактау мен нығайтудағы басты міндеттің бірі – бала құқығын қорғау, зорлық-зомбылықка карсы күрес жүргізу. Егер жалпы айтқанда зомбылықты физикалық қасірет көрсету әрекеті деп анықтауы болса, онда тұрмыстық зомбылықта осы әрекеттің бастауы мен айқындау нүктесі анық белгіленеді. Ол – жануя, яғни зұлымдықшы мен оның жемтігі ең жақын адамдар болады. Олар – жұбайлар мен балалар. Отбасындағы зорлық-зомбылық мәселесі әлемнің әр елінде ертеден орын алған. Зорлық балалардың денелік және психологиялық денсаулықтары және жан-жақты дамулары үшін ауыр мاشақат болып табылады.

Сонғы жылдары жана есірткілердің үздіксіз ағымы жүріп жатыр, ел бойынша пошта жөнелтілімдерімен тарайды, ал тікелей сауда Интернет желісі арқылы жүргізіледі. Атауы осы есірткінің слэнгі: спайсы және тұздары. Олармен күресу киын, ейткені оларды кешіктіріп тыйым салынған тізімге енгізеді, сонымен катар тарату интернет арқылы жүреді және ұйымдастыруышлардың өздері есірткіге қол тигізбейді. Негізгі тұтынушылар-жастар. Бұл препараторлар ете кауіпті, ейткені олар қол жетімді, қолдануға оңай және ең алдымен психикаға эсер етеді.

Жастар арасында жиі кездесетін есірткі-JWH темекі коспалары (жоспар, дживик, спайс, микс, шөп, көк, кітап, журнал, бошки, бас, пальч, катты, жұмсак, күргак, химия, пластик, шөп, жабысқақ, шис, шоколад, шашырау, рега, тұтін, жасыл жалау, ляпка, плоха және т.б.) каннабиноидтардың синтетикалық аналогтары, бірақ бірнеше есе күшті. Препараттың асері 20 минуттан бірнеше сағатқа дейін созылуы мүмкін. Жетелмен (шырышты кабығын қүйдіреді), күргак аузымен (сұйықтықты үнемі қолдану қажет), бұлынғыр немесе қызарған көздің акуызы, үйлестірудің бұзылуы, сойлеу ақауы (летаргия, ұзартылған магнитофон пленкасының асері), ойлаудың тежелуі, бозару, тез импульс, күлкі. Дозаны есептөу мүмкін емес болғандықтан (әртүрлі формулалар, формулалар, концентрация) артық дозалану мүмкін, олар жүрек айнуымен, құсумен, бас айналумен, қатты бозарумен, есін жоғалтқанға дейін және өлімге әкелуі мүмкін.

Тындалды : Придуха Я.В

Көшеде тұнгі беймезгіл үақытта қалмауга тырысу, көшеде танымайтын адамдармен әнгімелеспей және онымен каранғы жерлерге, адамдар жок орындарға және т.б. жерлерге бармау. Тұтынганинан кейін, бірнеше күн және одан да көп:

- жалпы физикалық жағдайдың төмендеуі;
- назардың шоғырлануы;
- апатия (әсіресе жұмысқа және окуга);
- үйқының бұзылуы;
- көңіл-күйдің езгеруі.

Негізгі белгі – жасөспірім сабактарды өткізіп жібере бастайды, үлгерімі төмендейді, әдетте оку орнына баруды тоқтатады. Барлық үақытта өтірік айтады. Достары пайда болады, олар туралы айтпайды. Олармен телефон арқылы сөйлескен кезде ол басқа болмеге кетеді немесе кейінірек теремін дейді. Ашуланшақтық пайда болады, кез-келген маңызды әнгімелерден кетеді, ата-аналармен байланыстан кетеді, телефондарды өшіреді.

Шешім етеді :

1. Жасөспірімдер арасында нашақорлық туралы түсінік жұмыстары жүргізіліп, алдын алу шаралары күштілісін.
2. Сынып жетекшілер үнемі ата аналар байланысы жандандырылсын.

Бекітімін
Мектеп директоры
Бекмагамбетова А.Ж

2023-2024 оку жылына арналған балалар мен жасөспірімдер арасында
салауатты өмір салтын насыхаттау және қалыптастыру
(нашакорлық, есірткі бизнесі, маскүнемдік, туберкулез,
ВИЧ, АИВ/ЖИТС-тің алдын алу) жөніндегі іс-шаралар жоспары

№	Іс шара атауы	Орындау мерзімі	Жауапты
1	Іс шара жоспарын куру, бекіту	Кыркүйек	ДТДЖО Султаналина А.Б. Аманбай А
2	«Нашакорлықтың зардабы» мамандармен кездесу	Кыркүйек	ДТДЖО Султаналина А.Б. Аманбай А
3	«Қызылаша дегеніміз не және несімен қауіпті» түсінік жұмыс	Қазан	Сынып жетекшілер Медбике -Придуха Я.В
4	Нашакорлықтың алдын алу мақсатында үстаздар мен окушылар арасында волейбол жарысы	Қазан	Дене шынықтыру мұғалімдері Талгат Е
5	«Сенің өмірін. Сенің ортаң. Есірткіге жол жоқ» дөңгелек үстел	Караша	ДТДЖО Султаналина А.Б. Аманбай А
6	«Нашакорлықтың алдын алу» сынып сағаты 7 сынып	Желтоксан	Сынып жетекшілер ДТДЖО Султаналина А.Б. Аманбай А
7	«Есірткі адамға каншалықты зиян» пікірсайыс 9 сынып	Қантар	Сынып жетекшілер ДТДЖО Султаналина А.Б. Аманбай А
8	«Нашакор және қылмыс» тәрбие сағаты 10 сынып	Ақпан	Сынып жетекшілер ДТДЖО Султаналина А.Б. Аманбай А
9	«Нашакорлық қоғам дерті» Сурет көрмесі 5-8 кл	Ақпан	Сынып жетекшілер ДТДЖО Султаналина А.Б. Аманбай А
10	Синтетикалық есірткі, нашакорлықтың алдын алу бойынша түсінік жұмысын жүргізу	Ақпан	Сынып жетекшілер ДТДЖО Султаналина А.Б. Аманбай А
11	«Зиянды әдеттерден аулақ бол» Тәрбие сағаты 8 сынып	Наурыз	Сынып жетекшілер ДТДЖО Султаналина А.Б. Аманбай А
12	«Біз салауатты өмір сүреміз» Тәрбие сағаты 6 сынып	Сәуір	Сынып жетекшілер Сынып жетекшілер
13	Нашакорлықтың алдын алу мақсатында «Салауатты өмір»	Мамыр	Дене шынықтыру мұғалімдері Талгат Е

Тәрбие ісі жөніндегі орынбасары : Султаналина А.Б.
Аманбай А

2. Ішпеген, шылым шекпеген, (Жасайды жылдар көптеген.)
3. Қайғы картайтады. (Куаныш марқайтады)
4. Адам аракты ішеді, (Арак ақылды ішеді.)
5. Жасында темекісін будактаткан, (Күркілдеп картайғанда сұлап жаткан)
6. Арак- ішіп ішіне көшеді, (Ақыл шөлмек ішіне түседі)

Сонымен, балалар нашакорлықтың шын мәнінде қоғам үшін, отбасы үшін зардабы зор екенін білдік. Енді мынандай жүптық жұмыс істеп көрейік. Алдарыныздагы үлестірмені таңдал, тапсырмага жауап дайындаійк.

1. Нашакор адам мен дені сау адамды салыстыру.
2. Нашакорлықпен күресу жолдарын іздеу.
3. Плакаттағы суретті таныстырып, көргөзу.

Біз бүгінгі тәрбие сағатымызда нашакорлық жайында ашық әнгіме жасадық. Осы тақырып төңірегіндегі өз ойларымызды ортага салып, жолдастарымыздың пікірлерін білдік, тыңдадық. Қазір сіздер өз өздерінізben кеңесіп сөз бересіздер. Және алдарыныздагы қағазға жазып, тақтаға ілесіздер. Барлығыныздың пікірлерінің әртүрлі екен. Мен сіздерге үндеу айтқым келеді:

Үндеу!

Жас жеткіншек! Сіз өзінізді – өзініз құрметтеуге тиіссіз. Бойыныздагы бар қабілетінізді тек жақсылыққа бағыттай білініз. Зиянды әдегтерден, ішімдіктен, шылымнан, есірткіден аулак болыныз. Бойынызды ластамай, жан – дүниенізді таза ұстаныз. Өзініздің бос уақытынызды пайдалы іске арнаныз. Ар-намыстарынызды биік ұстаныздар. Өз тағдырыныз – өз қолынызда. Адам өмірге бір-ак рет келеді, оны жаксы етіп сұру сіздің колыныздан келеді. Өзінізге сениңіз. Өзіне сенимді адамғана өзгелердің теріс асеріне бағынбай, өзін сақтай алады.

Денсаулығының мықты болсын, спортпен айналысыныз. Сіз ел үшін керексіз. Өйткені сіз – тәуелсіз еліміздің болашағысыздар!

Бүгінгі ашық сабағымыздың түйінін С.А.Назарбаевың мына бір сезімен аяқтагым келіп отыр. «Дені сау үрпак- әр отбасының куанышы, бақты. Ал денсаулығы мықты азamat халықтың болашағы, Отанымыздың сенимді тіреті болмақ». Зейін койып тындағандарыныңға раҳмет

Педагогтің Т.А.Ә. (болған жағдайда)	ДТДКО Султаналина А.Б. Аманбай А
Күні:	08.09
Сынып:	Катысушылар саны: Катыспағандар саны:
Тәрбие тақырыбы Максаттары	Нашакорлыққа жол жоқ Оқушыларға әлемді алаңдатып отырған нашакорлық, СПИД, арак, темекі сиякты зиянды әрекеттердің белен алғып бара жатқандығын ескерте отырып, оны болдырмаудың алдын – алуға тәрбиелеу. Оларды жаман әдеттерден сактандыру. Оқушылардың ойлау, есте сақтау қабілеттерін дамыту және тазалыққа, ұқыптылыққа тәрбиелеу. Фасыр дерптіне айналып отырған кеселдердің залалын жан-жакты менгерту, зиянды заттардан барынша аулак болуга шакыру.

Сабактың барысы:

Сабактың кезеңі/ уақыт	Педагогтың әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Сабактың басы	<p>Оқушылармен амандасу, бүтінгі сабактың мақсатымен таныстыру. Мұғалім: Құрметті ұстаздар, оқушылар! Бүтінгі біз 10-сынып оқушыларының арасында откізгелі отырған тәрбие сағатымызды бастаймыз. Елбасының «Қазақстан -2030» жолдауында көрсетілген өзекті мәселелердің бірі салауатты өмір сүру, оны насиҳаттау мәселесі. Салауатты өмір салты дегеніміз не? Ол әлеуметтік тұрмыстарды жаксарту, бос уақытты тиімді пайдалану, зиянды әрекеттерден аулак болу деген сөз. Қазіргі кезде етек алған Нашақорлық - бүкіл қоғамның қасіреті, болашағымызға қауіп төндіріп тұрған індет. Дәл қазіргі таңда әрбір жанұяның есігі мен терезесіне үніліп, айналасын торып, фасыр індеті жүр. Есірткі - химиялық тұргыдан алғанда улы заттар мен олардың қосындылары болып табылады</p> <p>II Мағынаны тану:</p> <p style="text-align: center;">СПИД Есірткі «Фасыр дерті»</p>	<p>Жағдаят сұрақтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Адам темекінің бір рет тартқанда кандай күйде болады? Осыдан кейін тағыда тартқысы келедімеге, жаман әдепті неге тастап кеттійді? 2. Барлық адам темекінің зиян екенін біледі, бірақ оны неге тоқтатпайды? 3. Біздің ағзамызға темекі шегу қаншалықты қауіпті? 4. Қазіргі қыздар шылым шегуге неге құмар? 5. Эйел адам ағзасына темекі калай әсер етеді? 		презентация

**«Акмырза жалпы білім беретін мектебі» КММ
«Нашақорлықтың алдын алу» бойынша 2023-2024 оку жылында откізілген
іс шаралар бойынша**

Акпарат

Максаты: Окушыларга әлемді аландастып отырган нашақорлық, СПИД, арак, темекі сияқты зиянды әрекеттердің белен алып бара жатқандығын ескерте отырып, оны болдырмаудың алдын – ауға тәрбиелеу. Оларды жаман әдептерден сактандыру. Окушылардың ойлау, есте сактау кабілеттерін дамыту және тазалықта, ұқыптылықта тәрбиелеу. Гасыр дертіне айналып отырган кеселдердің залалын жан-жақты менгерту, зиянды заттардан барынша аулак болуға шакыру.

Күтілетін итіже:

1. ЖҚТБ туралы ойларын тилянктайты;
2. ЖҚТБ итермелейтін себептерді аныктай біледі
3. Салауатты өмір салтын насиҳаттай алады
4. Өз болашағына сеніммен карай алады;

Қыркүйек айында «Нашақорлықтың зардабы» тақырыбында мамандармен кездесу үйымдастырылды.

Максаты: Жас желектей жайкалып есіп келе жатқан жас жеткіншектеріміздің санасына ішімдік, темекі, нашаның адам баласын аздыратынын, одан аулак болу жактарын мысалдармен дәлелдең түсіндіру.

Салауатты өмір салтына тәрбиелеу.

Откізген: ТЖО, сыйып жетекшілер

Қатысқан оқушы саны: 30

Сілтемесі:

Қазан айында «Нашақорлықтың алдын алу» «максатында ұстаздар мен оқушылар арасында волейбол откізілді.

Максаты: Окушылардың салауатты өмір салтын ұстануга шакыру.

Откізген: дene шынықтыру мұгалімдері

Қатысқан оқушы саны: 33

Сілтемесі:

Караша айында «Сенің өмірің Сенің ортаң Есірткіге жол жок» тақырыбында дөңгелек үстел откізілді.

Максаты: Окушылардың өмір туралы көзқарастарын анықтау және өмірді жаксы көруге баулу. Есірткінің зиянды екені туралы мғаұлмат беру.

Откізген:

Қатысқан оқушы саны: 32

Сілтемесі:

Желтоқсан айында «Нашақорлықтың алдын алу» тақырыбында дөңгелек үстел откізілді.

Максаты: Жас жеткіншектеріміздің санасына ішімдік, темекі, нашаның адам баласын аздыратынын мысалдармен түсіндіру

Откізген: Палағута А.М

Қатысқан оқушы саны: 33

Сілтемесі:

Қантар айында 9 сыйыпта «Есірткі адамға қаншалықты зиян» тақырыбында тәрбие сағаты откізілді.

Максаты: Есірткі туралы окушыларға магұлмат беру.

Откізген: Аманбай А

Қатысқан оқушы саны: 10

Сілтемесі:

Ақпан айында 10 сыйыпта «Нашақор және қылмыс» тақырыбында сыйып сағаты откізілді.

Максаты: Окушыларға нашақорлықтың зиянды екенін үгындыру

Откізген: Султаналина А.Б. Аманбай А

Қатысқан оқушы саны: 5

Сілтемесі:

Ақпан айында 9-11 сыйыпта «Нашақорлық қоғам дерті» тақырыбында сурет көрмесі откізілді.

Максаты: Нашақорлық туралы окушыларға магұлмат беру.

Откізген: Султаналина А.Б. Аманбай А

Қатысқан оқушы саны: 18

Сілтемесі:

	<p style="text-align: center;"><u>Шылым</u></p> <p><u>Арақ</u></p> <p>1. Жалпы есірткі заттар адамзат ка өте ертеден белгілі және оны емдік және еліктіргіш күрал ретінде өткен гасырлардың өзінде-ақ қолданған. 60-жылдары капиталистік елдерде кен тарады. Кейбір Орта Азия, Кавказ елдері негізгі ошаққа айналды. Көптеген жастар есірткі бойды балқытып, ләzzат алғандай алдамшы қүйге түсетін кушін қызық көріп әуестенемін депкүндердің күнінде онсыз омір сүре алмайтын жағдайға жеткенін сезбей қалады. Рас наша немесе мархуаннаның дәмін бір-екі рет татқан адам, одан қайтып құтыла алмай, дәрменсіз қүйге түседі. Онымен айналысқаннан кейін бұзакылық жасау, корлық көрсету т.б жасауға итермелейді. Адам денесі калжырап, көзі бұлдырап, өмірге не үшін келгені не үшін жүргені беймәлім болады.</p>		
Сабактың ортасы	<p>балалар нашақорлықтың шын мәнінде қоғам үшін, отбасы үшін зардабы зор екенін білдік. Енді мынандай жұптық жұмыс істеп корейік. Алдарыныздагы үлестірмені таңдал, тапсырмаға жауап дайындаңық.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нашақор адам мен дені сау адамды салыстыру. 2. Нашақорлықпен күресу жолдарын іздеу. 3. Плакаттағы суретті таныстырып, қорғау. 	<p>Үндеу!</p> <p>Жас жеткіншек! Сіз өзінізді – өзініз құрметтеуге тиіссіз. Бойыныздагы бар қабілетіңді тек жаксылыққа бағыттай білініз. Зиянды әдептерден, ішімдікten, шылымнан, есірткіден аулақ болыңыз. Бойынызды ластамай, жан – дүниенізді таза үстаныз. Өзініздің бос уақытынызды пайдалы іске аннаныз. Ар-</p>	Интербелсен ді тақта/ компьютер

Наурыз айында жоғары сыйнып оқушыларына Синтетикалық есірткі, нашакорлықтың алдын алу бойынша түсінік жұмысын жүргізді.

Мақсаты: Нашакорлық туралы оқушыларға мәғұлмат беру.

Откізген: ТЖО Султаналина А.Б. Аманбай А

Қатысқан оқушы саны: 33

Сілтеме:

Наурыз айында 8 сыйныпта Зиянды әдептерден аулак бол тақырыбында тәрбие сағаты откізілді.

Мақсаты: Нашакорлық туралы оқушыларға мәғұлмат беру.

Откізген: ТЖО Султаналина А.Б. Аманбай А

Қатысқан оқушы саны: 15

Сілтеме:

Тәрбие ісі жөніндегі орынбасары: Султаналина А.Б.

 Аманбай А

		<p>намыстарыңызды биік үстеніздар. Өз тағдырыныз – өз көлініңда. Адам өмірге бір-ақ рет келеді, оны жақсы етіп сұру сіздің көлініңдан келеді. Өзіңге сеніңді. Өзіне сенімді адам ғана өзгелердің теріс әсеріне бағынбай, өзін сактай алады.</p> <p>Денсаулығыңыз мықты болсын, спортпен айналысыңыз. Сіз ел үшін керексіз. Әйткені сіз – тәуелсіз еліміздің болашағысыздар!</p>		
Сабактың соны	денсаулығы мықты азамат халықтың болашагы, Отанымыздың сенімді тірегі болмаң». Зейін қойып тыңдагандарыңызға рахмет			презентация

**«Ақмырза жалпы білім беретін мектебі» КММ
«Нашакорлықтың алдын алу» бойынша 2023-2024 оқу жылында откізілген
іс шаралар бойынша**

Акпарат

Максаты: Окушыларға әлемді аландағы отырған нашакорлық, СПИД, арак, темекі сияқты зиянды әрекеттердің белен алып бара жатқандығын ескерте отырып, оны болдырмаудың алдын – алуға тәрбиелеу. Оларды жаман әдеттерден сактандыру. Окушылардың ойлау, есте сактау қабілеттерін дамыту және тазалықта, ұқыптылықта тәрбиелеу. Фасыр дерптіне айналып отырған кеселдердің залалын жан-жакты менгерту, зиянды заттардан барынша аулақ болуга шакыру.

Күтілетін нәтиже:

1. ЖКТБ туралы ойларын тиянақтайтын;
2. ЖКТБ итермелейтін себептерді аныктай біледі
3. Салауатты өмір салтын насиҳаттай алады
4. Өз болашағына сеніммен қарай алады;

Қыркүйек айында «Нашакорлықтың зардабы» тақырыбында мамандармен кездесу үйымдастырылды.
Максаты: Жас желектей жайкалып өсіп келе жаткан жас жеткіншектеріміздің санасына ішімдік, темекі, нашаның адам баласын аздыратынын, одан аулақ болу жактарын мысалдармен дәлелдеп түсіндіру.
Салауатты өмір салтына тәрбиелеу.

Откізген: ТЖО, сыйып жетекшілер

Қатысқан оқушы саны: 30

Сілтемесі:
Қазан айында «Нашакорлықтың алдын алу» «максатында үстаздар мен окушылар арасында волейбол откізді.

Максаты: Окушылардың салауатты өмір салтын ұстануға шакыру.

Откізген: деңе шынықтыру мұғалімдері

Қатысқан оқушы саны: 33

Сілтемесі:

Қараша айында «Сенің өмірің Сенің ортан Есірткіге жол жою» тақырыбында дөңгелек үстел откізді.

Максаты: Окушылардың өмір туралы кезкарастарын анықтау және өмірді жақсы көргө баулу. Есірткінің зиянды екені туралы мғаұлмат беру.

Откізген:

Қатысқан оқушы саны: 32

Сілтемесі:

Желтоқсан айында «Нашакорлықтың алдын алу» тақырыбында дөңгелек үстел откізді.

Максаты: Жас жеткіншектеріміздің санасына ішімдік, темекі, нашаның адам баласын аздыратынын мысалдармен түсіндіру

Откізген: Палагута А.М

Қатысқан оқушы саны: 33

Сілтемесі:

Қантар айында 9 сыйынта «Есірткі адамға каншалыкты зиян» тақырыбында тәрбие сағаты откізді.

Максаты: Есірткі туралы окушыларға магұлмат беру.

Откізген: Аманбай А

Қатысқан оқушы саны: 10

Сілтемесі:

Ақпан айында 10 сыйынта «Нашакор және қылмыс» тақырыбында сыйып сағаты откізді.

Максаты: Окушыларға нашакорлықтың зиянды екенін үғындыру

Откізген: Султаналина А.Б. Аманбай А

Қатысқан оқушы саны: 5

Сілтемесі:

Ақпан айында 9-11 сыйынта «Нашакорлық когам дерті» тақырыбында сурет көрмесі откізді.

Максаты: Нашакорлық туралы окушыларға магұлмат беру.

Откізген: Султаналина А.Б. Аманбай А

Педагогтің Т.А.Ә. (болған жағдайда)	
Күні:	
Сынып:	Катысушылар саны: Катыспағандар саны:
Тәрбие тақырыбы	Нашакорлықка жол жок
Максаттары	Нашакорлық, маскүнемдік, темекі шегудің адам өміріне аса қауіптілігін ұғындыра отырып, алдын алу, саналы да салауда өмір сұруғе тәрбиелу. Міндеттері: 1. Білімділік: Оқушыларды шынайылыққа үйрету. 2. Дамытушылық: Оқушылардағы адамгершілік қасиетін дамыту. Тәрбиелік: Оқушыларды кешірімділікке тәрбиелу.

Сабактың барысы:

Сабактың кезеңі/уақыт	Педагогтың әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Сабактың басы	<p>1. Ұйымдастыру кезеңі.</p> <p>5 Т ережесі</p> <p>Тәртіп</p> <p>Талап</p> <p>Тазалық</p> <p>Тыныштық</p> <p>Татулық</p> <p>Оқушылар ережені есімізге түсіріп, тобымыздың тәртібін сақтап, оқып - білуге талаптанып, тыныштықты орнатып, тазалықты сақтап, бүтінгі күнімізді татулықпен өткізейік. «Жүректен жүрекке» бір-бірімізге жылы сөздер айтуда арқылы көніл күйлерімізді жақсартып алу.</p> <p>«Өмірімізді ұзарту да қыскарту да өз колымызда»</p> <p>Өмірге адам бір ақ рет келеді, Жастық шағын өмірінің кемелі. Күте білсең саулығынды өрелі, Табигаттың бергеннен көп берері. – деген өлең жолдарымен тәрбие сағатымызды бастаймыз.</p> <p>Тәрбие сағатымыздың тақырыбы казіргі таңдағы өзекті мәселелердің бірі «Нашакорлық, маскүнемдік, темекі шегудің әлеуметтік мәселелері».</p>	<p>Жақсыдан үйрен, Жаманнан жириң</p> <p>Макал-мәтел жинағынан Дәйексөзден қандай ой түйдініз</p> <p>Оқушылар жауап береді</p> <p>Оқушылар сұрактарга жауап берді</p>		презентация

	<p>Мұғалім сыйы «Нашақорлық» туралы бейнеролик .</p> <p>Сұрақтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бейнероликтен не үктыңыз? 2. Бейнероликтегі іс-әрекеттер кандай болды? <p>Кейіпкердін баласына берген тәрбиесі кандай болмак?</p>		
Сабактың ортасы	<p>Ой-толғау</p> <p>Есірткі туралы не білеміз? Нашақорлық-адамзатқа берілген ен ауыр жаза. Нашақорлық-өзін-өзі өлтірудің ен баяу тәсілі, өз бойында өмірді, ерікті, ақылды, кабілетті санағы, ерікті түрде бұзу. Нашақорлық - бүкіл қоғамның қасіреті, болашағымызға қауіп төндіріп тұрған індет.</p> <p>Алғаш болып «есірткі» деген анықтаманы сезгіштікті жоғалтуға алып келетін заттарды сипаттау үшін грек емшісі Гиппократ колданған. Есірткі, анаша – ғасыр тажалы. Онымен қазір бүкіл әлем болып құресуде. Бірақ ол - оның алдыра пар жау емес екен. Есірткі - бір басын кессен, екінші басы шыға келетін жеті басты жалмауыз сиякты.</p> <p>Темекі — білдіртпей алатын ажад. Темекі тұтінінде 5 мынға жуық химиялық заттар бар.</p> <p>Темекінің денсаулыққа зиян екендігіне күмән жок: ол шылымдардың өз денсаулығынан да, оның қоршаған адамдарға да зиян. Темекі шегетіндер бұл зиянды әдеттен тез арада арылуы керек.</p> <p>Макалды жалғастыр</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ауырып ем іздегенше, 2. Ішпеген, шылым шекпеген, Жасайды ..... 3. Қайғы қартайтады. Куаныш ..... 4. Адам аракты ышеді, Арак ..... 5. Жасында темекісін будактаткан, Күркілдеп картайғанда 	<p>Шығармашылық жұмыс, топпен жұмыс.</p> <p>Пікірсайыс</p> <p>1 –Жактаушы 2 –Даттаушы Арак, темекі өнімдерінің пайдасы мен зияны(адам және қоғамга). Зиянды әдеттерден, ішімдікten, шылымнан, есірткіден аулак болыңыз. Денсаулығыңыз мықты болсын, спортпен айналысыңыз. Сіз ел үшін керексіз. Өйткені сіз – тәуелсіз еліміздің болашағысыздар!</p>	Интербелсен ді тақта/ компьютер

	6. Арак-ішіл ішіне көшеді, Ақыл			
Сабактың соны	<p>корытынды сәті. Бүтінгі тәрбие сағатымызды «Дені сау ұрпақ- әр отбасының қуанышы, бакыты. Ал денсаулығы мықты азамат халыктың болашагы, Отанымыздың сенімді тірекі болмаю». Зейін койып тындағандарыңызға рахмет!</p>	<p>Окушылар стикерге тілектер жазып оқып береді</p>		презентация

Сабактың мақсаты: Окушыларға алемді аландатып отырган нашақорлық, СПИД, арак, темекі сияқты зиянды әрекеттердің белен алып бара жатқандығын ескерте отырып, оны болдырмаудың алдын – алуға тәрбиелеу. Оларды жаман әдептерден сақтаңдыру. Окушылардың ойлау, есте сактау кабілеттерін дамыту және тазалыққа, ұқыптылыққа тәрбиелеу. Гасыр дертіне айналып отырган кеселдердің залалын жан-жакты менгерту, зиянды заттардан барынша аулақ болуға шакыру.

- Күтілетін нәтиже:**
1. ЖКТБ туралы ойларын тијинақтайтыңыз;
  2. ЖКТБ итермелейтін себептерді анықтай біледі;
  3. Салауатты өмір салтын насиҳаттай алады;
  4. Өз болашагына сеніммен қарай алады;

Сабактың әдісі: ой козғау, топтастыру, баяндау, пікірлесу.

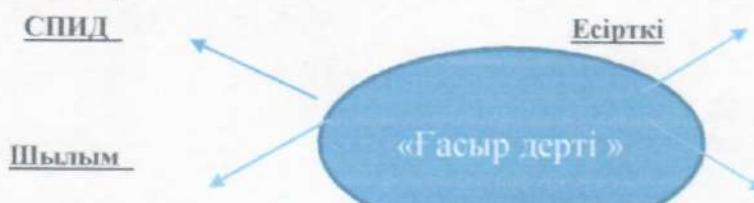
Сабактың көрнекілігі: суреттер, слайд.

Пәнаралық байланыс: медицина, биология, валеология

Сабактың барысы: I Кызыгуышылтықты ояту

I Ұйымдастыру: Окушылармен амандасу, бүтінгі сабактың мақсатымен таныстыру. Мұғалім: Күрметті ұстаздар, окушылар! Бүтінгі біз 10-сынып окушыларының арасында өткізгелі отырган тәрбие сағатымызды бастаймыз. Елбасының «Қазақстан -2030» жолдауында көрсетілген өзекті мәселелердің бірі салауатты өмір сүру, оны насиҳаттау мәселесі. Салауатты өмір салты дегеніміз не? Ол алеуметтік тұрмыстарды жақсарту, бос уақытты тиімді пайдалану, зиянды әрекеттерден аулақ болу деген сез. Казіргі кезде етек алған Нашақорлық - бүкіл қоғамның қасиеті, болашагымызға қауіп тондіріп тұрған індет. Дәл казіргі таңда әрбір жанұяның есігі мен терезесіне үніліп, айналасын торып, гасыр індегі жүр. Есірткі - химиялық тұрғыдан алғанда улы заттар мен олардың косындылары болып табылады

II Мағынаны тану:

1. Жалпы есірткі заттар адамзатқа өте ертеден белгілі және оны емдік және еліктірігіш күрал ретінде өткен гасырлардың өзінде-ак қолданған. 60-жылдары капиталистік елдерде кең тарады. Кейбір Орта Азия, Кавказ елдері негізгі ошакка айналды. Көптеген жастар есірткі бойды балқытып, ләззат алғандаілдамшы күйге түсетін күшін қызық көріп зуестенемін депкундердің күнінде онсыз омір сүре алмайтын жағдайға жеткенін сезбей калады. Рас наша немесе марухуаннаның дәмін бір-екі рет татқан адам, одан кайтып күтіла алмай, дәрменсіз күйге түседі. Онымен айналысканнан кейін бұзакылық жасау, корлық корсету т.б. жасауга итермелейді. Адам денесі қалжырап, көзі бұлдырап, өмірге не үшін келгені не үшін жүргені беймәлім болады.

Адам баласын бойында өзін-өзі сақтандыратын қасиеттер болады. Соны дұрыс пайдаланған жөн. Эйтпесе нашаға елігіп, бір сәттік рахат сезімге алданып, соның зардабын өмір бойы тартуы мүмкін.

Темекінің сабактарының жиынтық күндерек күтілген сайты www.kazatop.com адам қаза табады

**Еліміздің 33 % жастары
темекіні тұрақты
таргатындар**

«Шылымның адам оміріне зияны»

- Мидың жұмысын бұзады.
- Есті жоғалтады.
- Сөйлеу қабілетінен айырлады.
- Нарым-қатыныс бұзылады.

III Ой козғау

- ЖҚТБ мен АҚТК бір үгым білдіреді ме? (иә)
- ЖҚТБ-мен закымданған адамдар өзін дені сау сезініп, сырт көзге солай көріне ме? (иә)
- Маса шаққанда ауру жүғады ма? (жок)
- ЖҚТБ-мен ауратын адамды құшақтау қауіпті ме? (жок)
- Когамдық әжетхананы пайдалануда закымдану қауіпі бар ма? (иә)

IV. Жағдаят сұрақтар:

- Адам темекіні бір рет тартқанда қандай күйде болады? Осыдан кейін тағыда тартқысы келедіме, жаман әдетті неге тастап кетпейді?
- Барлық адам темекінің зиян екенін біледі, бірақ оны неге тоқтатпайды?
- Біздің ағзамызға темекі шегу қаншалықты қауіпті?
- Казіргі қыздар шылым шегуте неге құмар?
- Әйел адам ағзасына темекі қалай әсер етеді?

Мақал – мәтеддер – ғасырлар бойы сұрыпталып, салмақтанып, кемелденген сөз асылы, парасатты, тәрбиелі, әділ сыншы, адаптациялық тәсілдермен жасалған.

1. Ауырыптың ізлеулеріне (Ауырыптың жағдайына).